

รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้าน ปากแซง อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี

The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province

จิรศักดิ์ บางท่าไม้^{1*}

Jirasak Bangtamai^{1*}

^{1*}คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; Faculty of Law Ubon Ratchathani University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : jirasak.b@ubu.ac.th

DOI : 10.14456/jlgisrru.2025.25

Received : March 31, 2025; Revised : June 1, 2025; Accepted : June 8, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง จังหวัดอุบลราชธานี รัฐบาลไทยได้อนุมัติโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 6 ด้านบ้านปากแซง ได้รับงบประมาณในปี พ.ศ. 2569 เพื่อยกระดับการค้าชายไทยและ สปป.ลาว รวมทั้งเป็นเส้นทางส่งสินค้าผ่านประเทศลาวไปเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม วัตถุประสงค์วิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง 2) ศึกษารูปแบบการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซงเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุน การวิจัยแบบผสมผสาน ระยะที่ 1 วิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่รัฐ นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค รวมจำนวน 20 คน เครื่องมือวิจัย แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ระยะที่ 2 วิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 การสนทนากลุ่มเฉพาะ เจ้าหน้าที่รัฐ นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ หอการค้าจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนประชาชน รวมจำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสารและสนทนากลุ่ม พบว่า 1) ด้านนโยบายรัฐและงบประมาณ ปัญหาในการขับเคลื่อนแผนงานนโยบายรัฐล่าช้าและไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับท้องถิ่นตามแนวชายแดน 2) ด้านบริหารจัดการ ปัญหาการจัดระเบียบการค้าชายแดนที่ไม่เป็นระบบ พิธีการผ่านแดนที่ยุ่งยาก ขาดความร่วมมือระหว่างประเทศและหน่วยงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง 3) ด้านผังเมืองและผังเฉพาะเขตการค้า ไม่มีการจัดโซน

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

พื้นที่รองรับการขยายตัว ร้านค้าเป็นเพียงขายของไม่มีการก่อสร้างแบบมาตรฐาน 4) ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของด่าน การขนส่งสินค้าข้ามฝั่งไทย-สปป.ลาวใช้แพขนานยนต์ของเอกชน ระบบสาธารณูปโภค ระบบการคมนาคม และเส้นทางคมนาคมไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการค้าชายแดน 5) ด้านระเบียบกฎหมาย ข้อตกลง มาตรการ ถูกจำกัดด้วยอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น ปัญหาความแตกต่างในด้านกฎหมายระหว่างไทย กับ สปป.ลาว 6) ด้านเศรษฐกิจ กำลังซื้อของ สปป.ลาว รายได้ต่อหัวของประชาชนไทยและ สปป.ลาว แตกต่างกัน การซื้อขายและการชำระเงิน สปป.ลาว ใช้ระบบเงินสด 7) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การเปิด ด่านการค้าชายแดนจะทำให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ชาวบ้านขาย ที่ดินให้แก่รายทุน ส่งผลต่อการรุกไล่ทำลายป่าโดยผิดกฎหมาย

2. รูปแบบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดน บ้านปากแซง พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ส่วน ใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ ค่าเฉลี่ย 4.42 รองลงมาคือ ด้าน กายภาพและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 4.32 ด้านบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน ค่าเฉลี่ย 4.23 และด้าน ความมั่นคง ค่าเฉลี่ย 4.15 ตามลำดับ จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เห็นสอดคล้องกันและเน้นใน รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนควรพัฒนา 1) ด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ โดยการ พัฒนาศักยภาพการค้าชายแดน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ การพัฒนาการค้าโดยหน่วยงาน รัฐบาล การกระตุ้นการลงทุนการค้าชายแดน และการส่งเสริมการเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว 2) ด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม การคมนาคมและการจราจร การรักษาความสะอาด ความปลอดภัย การจัดผังเมือง การ พัฒนาภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ การพัฒนากฎหมายกฎระเบียบ มาตรการที่เหมาะสมต่อการสร้างเสริมการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนและส่งเสริมการลงทุนอย่างมี ประสิทธิภาพ 4) ด้านความมั่นคง ภาครัฐและภาคประชาชนช่วยกันเฝ้าระวังการใช้พื้นที่ เพื่อป้องกันการ ลักลอบค้าของผิดกฎหมายและแรงงานเถื่อน ควรให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และรับผิดชอบดูแลตลาดการค้าชายแดน

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา, การค้าชายแดน, อุตสาหกรรมบริการ, บ้านปากแซง

Abstract

The Thai government has approved the construction of the 6th Thai-Lao friendship bridge across the Mekong river. The Ban Pak Saeng checkpoint has been allocated a budget for the fiscal year 2026 to upgrade trade between Thailand and the Lao PDR, and to serve as a transit route for goods through Laos to Da Nang, Vietnam. This research aims to: 1) To study the problems and obstacles in the development of the Ban Pak Saeng permanent

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

checkpoint border trade area, and 2) To study a development model for the Ban Pak Saeng permanent checkpoint border trade area to promote trade and investment.

This study employed a mixed-methods research design. Phase 1: The qualitative, involving document analysis, observation, and interviews with 20 participants, including government officials, business people, entrepreneurs, and consumers. The research tools included surveys and interview forms, with data analyzed through content analysis. Phase 2: The quantitative, collecting data from a sample group of 385 people via questionnaires. The data was analyzed using statistics, including percentage, mean, and standard deviation. Phase 3: The involved a focus group discussion with 15 participants, including government officials, business people, entrepreneurs, the provincial chamber of commerce, local administrative organizations, and community representatives. The data was analyzed using content analysis. The research findings are as follows:

1. The problems and obstacles in the development of the Ban Pak Saeng permanent checkpoint border trade area: findings from interviews, document analysis, and focus group discussions revealed the following issues: 1) The government policy and budget: problems with slow and unclear implementation of government policies and plans, which are not aligned with the needs of border localities. 2) The management: issues with unsystematic organization of border trade, complicated border crossing procedures, and a lack of continuous cooperation between the two countries and local agencies. 3) The urban and specific zone planning: lack of designated zones to support expansion; shops are temporary, non-standard structures. 4) The checkpoint infrastructure development: transportation of goods between Thailand and Lao PDR relies on private ferries. The public utilities, transportation systems, and transport routes are inadequate to support border trade. 5) The regulations, laws, and agreements: local authorities have limited power. There are legal and regulatory discrepancies between Thailand and the Lao PDR. 6) The economy: there is a disparity in purchasing power and per capita income between the people of Thailand and the Lao PDR. The Lao PDR primarily uses a cash-based system for transactions. 7) The social and environmental: the opening of the border trade checkpoint will attract various industries to the area. The villagers are selling their land to capitalists, leading to illegal deforestation and encroachment.

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

2. A model for border area development to promote the service industry and border trade at Ban Pak Saeng: The sample group's overall opinion on the development model was at a high level. When considering individual aspects, the highest agreement was for promoting business and the service industry with an average of 4.42, followed by physical and environmental aspects with an average of 4.32, The border trade area management with an average of 4.23, and security with an average of 4.15, respectively. The interviews and focus group discussions concurred, emphasizing that a border area development model should focus on: 1) The promoting business and the service industry: The developing border trade potential, fostering international cooperation, promoting government-led trade development, stimulating investment in border trade, and encouraging investment in the Lao PDR. 2) The physical and environmental aspects: improving transportation and traffic, maintaining cleanliness and safety, implementing urban planning, and developing the landscape and public facilities. 3) The area management: developing laws, regulations, and measures that are suitable for effectively fostering border area development and promoting investment. 4) The security: encouraging the public and private sectors to collaborate on monitoring the area to prevent the smuggling of illegal goods and undocumented labor. The community and local organizations should be involved in the development and management of the border market.

Keywords : Development, Border Trade, Service Industry, Ban Pak Saeng

บทนำ (Introduction)

การค้าชายแดน มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาการค้าชายแดนไม่เพียงเพิ่มความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ แต่ยังส่งผลต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืน ประโยชน์ของการค้าชายแดน สร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชน ลดการขาดแคลนสินค้า ส่งเสริมการท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติการค้าชายแดนถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน กระจายความเจริญ และสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ปี 2567 มีมูลค่า 1,815,666 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 6.1% ขยายตัวสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ 4% ต่อปี ตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมการค้าชายแดน และการลงทุนชายแดนและผ่านแดน ปี 2567-2570 (กระทรวงพาณิชย์, 2567) ข้อมูลตัวเลขการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน เดือนมกราคม 2568 มีมูลค่าการค้ารวม 145,140 ล้านบาท ขยายตัว 2.7%

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

โดยการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว มีมูลค่าสูงสุด 25,228 ล้านบาท รองลงมา คือ มาเลเซีย 24,256 ล้านบาท เมียนมา 18,821 ล้านบาท และกัมพูชา 15,492 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ, 2568) จากงานวิจัยของ อภาภัทร อินทร์รังสี (2566) พบว่า ถึงแม้ว่าการค้าชายแดนยังเป็นโอกาสสำหรับประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ทั้งด้านการผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการอื่น ๆ รวมถึงเป็นช่องทางการขยายตลาดเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน แต่ขณะเดียวกันก็พบปัญหาอุปสรรคข้อจำกัด เกี่ยวกับการค้าชายแดนทั้งด้านนโยบาย กฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวย การบริหารจัดการ โครงสร้างกายภาพ แผนงานและโครงการ รวมทั้งการส่งสินค้าเพื่อนำเข้าไปขายถูกกีดกันจากประเทศเพื่อนบ้าน ผู้บริโภคหันไป นิยมบริโภคสินค้าจากจีน งานวิจัยของอนุรักษ ตั้งปัญญานนท์ (2563) พบว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มุกดาหารมีปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ขาดหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบในการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อน ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยการผลิตไม่เอื้ออำนวย ข้อจำกัดด้านกฎหมายและสิทธิประโยชน์ ขาด ความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ และขาดตัวแทนภาคประชาชน จากการศึกษาของอภาภัทร อินทร์รังสี (2566) พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาการค้าชายแดน ได้แก่ ปัจจัยอุปสงค์ ความต้องการสินค้าและบริการที่ ยังเชื่อมั่นในสินค้าและบริการของประเทศไทย ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ โครงสร้าง บริเวณที่ตั้งการค้าชายแดน อยู่บนตำแหน่งยุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการค้าและการลงทุน ปัจจัยอุตสาหกรรมสินค้ามีห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็ง และตั้งอยู่บนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นโอกาสที่ได้จากภาครัฐ และบทบาทของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐในการผลักดันและสนับสนุน

หนึ่งในนโยบายรัฐเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีการเตรียมเปิดด่านชายแดนถาวรที่บ้านปากแขง เพื่อส่งเสริมการค้าและการขนส่งระหว่างไทย-สปป.ลาว และเวียดนาม และมีแผนสร้างสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 6 ความร่วมมือระหว่างประเทศ เน้นการ ร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มโอกาสทาง เศรษฐกิจ และส่งผลต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืน

การพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด่านถาวรบ้านปากแขง เกิดขึ้นภายใต้โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) ของรัฐบาลไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการค้า การลงทุนและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน ซึ่งด่านบ้านปากแขง เป็นพื้นที่ชายแดนอีกแห่งหนึ่งที่ เชื่อมต่อกับ สปป.ลาว และเป็นหนึ่งในเส้นทางการค้าสำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพัฒนา ด่านถาวรจึงมีความสำคัญในด้านการขยายตลาด การเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ การสนับสนุนการ สร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ (กรมการค้าต่างประเทศ, 2565) การพัฒนาพื้นที่การค้า ชายแดนด่านถาวรบ้านปากแขงมีความสำคัญในแง่ของการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทย และประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชาและเวียดนาม ซึ่งเป็นพันธมิตรการค้าหลักในภูมิภาค การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่นี้จะช่วยให้การทำการธุรกรรมทางการค้าเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและการลดช่องว่างระหว่าง

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

เมืองใหญ่กับชนบท โดยให้ความสำคัญกับการสร้างงาน เช่น การผลิต การค้า และการบริการ รวมถึงการพัฒนาทักษะของแรงงานในพื้นที่ โดยการลงทุนในภาคการผลิตและการขนส่งจะช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่ในระยะยาว (กรมการค้าต่างประเทศ, 2565) ในงานวิจัยของ สุรพล ชาเสน (2563) พบว่า การพัฒนาพื้นที่จุดผ่อนปรนเป็นตลาดการค้าชายแดน จังหวัดอุบลราชธานีเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้พื้นที่ชายแดนเป็นจุดผ่านที่มีกลุ่มคนจำนวนมากสัญจร จึงต้องมีการพัฒนาให้เป็นตลาดการค้าชายแดนเพื่อส่งออกสินค้าเครื่องอุปโภคและบริโภคและงานวิจัยอนุรักษ์ ตั้งปัญญานนท์ (2563) เสนอแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการค้าชายแดนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทุนมนุษย์ มีตัวแทนภาคประชาชน การพัฒนาคุณภาพสินค้าพื้นเมืองและสร้างแบรนด์สินค้าสู่ระดับสากล การยกระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การกำหนดงบประมาณรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมและขยายกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยและมีส่วนร่วมในพื้นที่รวมทั้งการประชุมร่วมกับหน่วยงานองค์กรด้านการค้าชายแดน

จากความสำคัญของการค้าชายแดนที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นโยบายของจังหวัดอุบลราชธานีในการส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง เนื่องด้วยอยู่ในแผนการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดน และศึกษารูปแบบการพัฒนาพื้นที่ในการจัดการธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ การสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม การวิจัยเชิงปริมาณมีการเก็บแบบสอบถาม จากกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นข้อมูลและข้อเสนอต่อรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ด้านชายแดน การส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว การพัฒนาเชิงนโยบาย อันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สู่การพัฒนาเศรษฐกิจและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมการจัดการธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากงานเอกสาร ฎุระเบียบ งานวิจัย บทความและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอ

1. ความหมายและความสำคัญของการค้าชายแดน

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้ค้าหรือกิจการค้าชายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อำเภอกหรือหมู่บ้านชายแดนไทยติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน (สุเทพ นิมสาย์, 2558 : 2) กรมการค้าต่างประเทศ (2560) ได้นิยามเกี่ยวกับการค้าชายแดน หมายถึง การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดไทย ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา โดยการส่งออกและนำเข้าสินค้าผ่านทางจุดผ่านแดนที่จัดตั้งขึ้นบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการตามประกาศกระทรวงมหาดไทยภายใต้พระราชบัญญัติการตรวจคนเข้าเมือง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว จุดผ่อนปรนพิเศษ จุดผ่อนปรน และช่องทางตามธรรมชาติ (กรมการค้าต่างประเทศ, 2563) การค้าชายแดนมีความสำคัญอย่างมากในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาทางสังคมของประเทศ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะในธุรกิจขนาดเล็กและกลาง เช่น ร้านค้า ตลาด และบริการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในท้องถิ่น และการเปิดเสรีในการค้าชายแดน นักลงทุนจากต่างประเทศอาจมีโอกาสดำเนินการลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ต่าง ๆ ด้วย (เทพรักษ์ สุริผาย และลำปาง แม่นมาตย์, 2561) ทำให้ประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการกระจายสินค้าและบริการไปยังต่างประเทศได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

2. การค้าชายแดนไทยและอัตราการขยายตัว

การค้าชายแดนและผ่านแดนไทยเดือนมกราคม 2568 จากรายงานของกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ เผยตัวเลขการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน เดือนมกราคม 2568 มีมูลค่าการค้ารวม 145,140 ล้านบาท ขยายตัว 2.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนเป็นการส่งออก 78,037 ล้านบาท (+3.8%) และการนำเข้า 67,102 ล้านบาท (+1.5%) โดยไทยได้ดุลการค้าในเดือนมกราคม 2568 ทั้งสิ้น 10,935 ล้านบาท การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศเดือนมกราคม 2568 มีมูลค่าการค้ารวม 83,797 ล้านบาท (+1.7%) เป็นการส่งออก 50,528 ล้านบาท (+0.7%) การนำเข้า 33,269 ล้านบาท (+3.3%) และไทยได้ดุลการค้ารวมทั้งสิ้น 17,260 ล้านบาท โดยการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว มีมูลค่าสูงสุด 25,228 ล้านบาท รองลงมา คือ มาเลเซีย 24,256 ล้านบาท เมียนมา 18,821 ล้านบาท และกัมพูชา 15,492 ล้านบาท ซึ่งสินค้าส่งออกชายแดนสำคัญในเดือนมกราคม 2568 ได้แก่ น้ำมันดีเซล 4,209 ล้านบาท น้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ 1,622 ล้านบาท และสินค้าอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ 1,323 ล้านบาท ด้านการค้าผ่านแดนไปประเทศที่สาม เดือนมกราคม 2568 มีมูลค่าการค้ารวม 61,343 ล้านบาท (+4.2%) เป็นการส่งออก 27,509 ล้านบาท (+10.2%) และการนำเข้า 33,834 ล้านบาท (-0.3%) (กรมการค้าต่างประเทศ, 2568) จากข้อมูลตัวเลขการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว มีมูลค่าสูงสุด จึงเป็นประเด็นน่าสนใจที่ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ด้านการค้าชายแดน เพื่อพัฒนาให้เป็นตลาดการค้าชายแดนเพื่อส่งออกสินค้า การส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการโดยเปิดโอกาสให้นักลงทุนผู้ประกอบการได้เข้ามาลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่ในระยะยาว

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

3. การพัฒนาพื้นที่และอุตสาหกรรมบริการด้านการค้าชายแดน

การพัฒนาพื้นที่การจัดการธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการด้านการค้าชายแดน มีรูปแบบและแนวทางการพัฒนา (กรมการค้าต่างประเทศ, 2565; กรมประชาสัมพันธ์, 2568)

3.1 รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการพัฒนาระบบคมนาคม เช่น ถนน สะพาน และท่าเรือ ช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว หรือการพัฒนาท่าเรือระนองเพื่อเชื่อมโยงการค้ากับเมียนมา 2) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รัฐบาลไทยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนหลายแห่ง เช่น ที่จังหวัดมุกดาหาร สระแก้ว และตาก เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และส่งเสริมการผลิตและการค้าชาย 3) การส่งเสริมการค้าชายแดนอย่างถูกกฎหมาย โดยการลดขั้นตอนและกฎระเบียบในการค้าชายแดน รวมถึงการป้องกันการค้าผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบขนสินค้า หรือการค้าสินค้าปลอมแปลง ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนและผู้ประกอบการ 4) การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยการจัดฝึกอบรมและส่งเสริมทักษะทางธุรกิจให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่ชายแดน ช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ 5) ความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยได้ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เช่น กรอบความร่วมมือ ACMECS และกรอบความร่วมมือ GMS

3.2 แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในอนาคต โดยมีแนวทาง 1) ส่งเสริมการค้าดิจิทัล โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการค้าชายแดน ช่วยลดขั้นตอนและเพิ่มความสะดวกในการทำธุรกิจ 2) พัฒนาทักษะแรงงานในพื้นที่ชายแดน โดยการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้กับแรงงานในพื้นที่ชายแดน ช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน 3) สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยการสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืน 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวข้ามแดน เป็นอีกช่องทางสำคัญที่ช่วยสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ (Diamond Model)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ (Diamond Model) Diamond Model คือ กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ โดยเป็นการพิจารณาและประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่สำคัญ 4 ด้านที่จะมีผลกระทบต่อความสามารถในการเพิ่มผลิตภาพ (productivity) ของบริษัทอันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของบริษัท รวมไปถึงการวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐที่จะมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย 1) ปัจจัยการผลิต (Factor Conditions) ได้แก่ ปัจจัยการผลิตพื้นฐาน เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติทางกายภาพ แรงงาน บุคลากร ทุน และผู้ประกอบการ โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร การขนส่ง ระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับ เป็นต้น 2) เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Conditions) เป็นการวิเคราะห์ขนาดและทิศทางของความต้องการภายในประเทศ

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



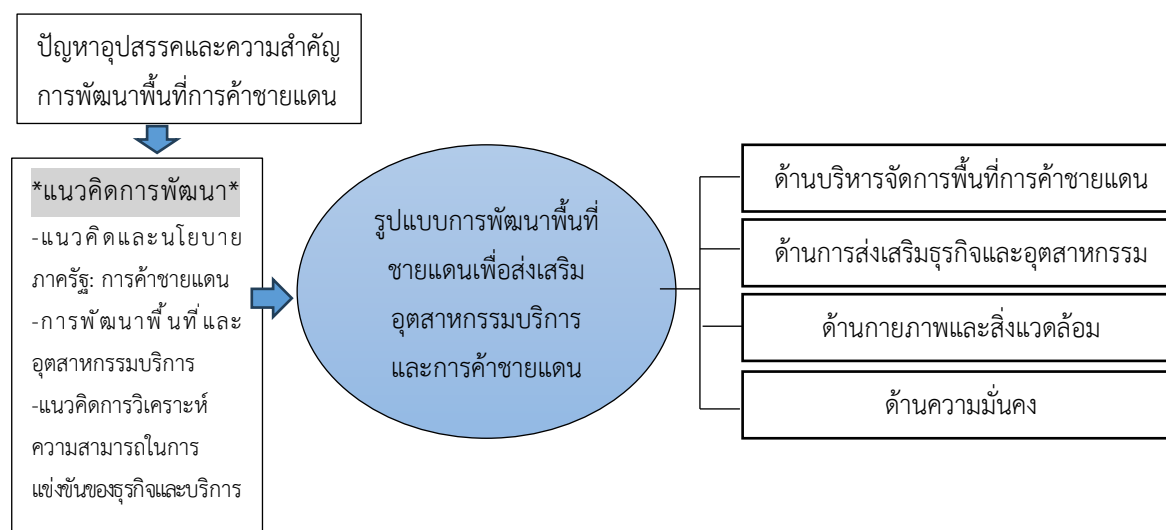
นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

รวมถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคภายในและภายนอกประเทศ 3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Relate & Support Industry) เป็นการวิเคราะห์ อุตสาหกรรมสนับสนุน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าชายแดนของประเทศเพื่อรองรับการเป็นเศรษฐกิจพิเศษ 4) บริบทด้านกลยุทธ์และการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry) เป็นการพิจารณาถึงลักษณะของสภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรม เช่น มีผู้ประกอบการมากน้อยเพียงใด กลยุทธ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมและการแข่งขันอย่างไรและลักษณะการแข่งขันจะมีผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพในทิศทางใด 5) บทบาทของภาครัฐ (Role of Government) เป็นการวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐ ในการกำหนดนโยบายว่ามีลักษณะที่เอื้อหนุนสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจของประเทศ และ 6) โอกาส (Chance) การเปลี่ยนแปลงบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี บ่อยครั้งเปิดโอกาสให้ประเทศต่าง ๆ สามารถอาศัยการเปลี่ยนแปลงในบริบทเหล่านี้ ได้มีโอกาสในการพัฒนาและขยายตลาดอุตสาหกรรมของประเทศจนกระทั่งเกิดความเข้มแข็งและมั่นคงได้

จากการทบทวนวรรณกรรม สำหรับการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบไปด้วยการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและความสำคัญการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดน แนวคิดการพัฒนาการค้าชายแดนตามแนวนโยบายรัฐ การพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนและอุตสาหกรรมบริการ และประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจและบริการ และ (Diamond Model) มาใช้ในการวิเคราะห์กำหนดเป็นขอบเขตเนื้อหาหรือประเด็นการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : จิรศักดิ์ บางท่าไม้ (2567)

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาในพื้นที่การค้าชายแดนด่านถาวรบ้านปากแซง อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากเป็นพื้นที่ด่านถาวรการค้าชายแดนที่กำลังจะเปิดใหม่ ดังนั้นเพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานีที่เหมาะสมต่อการสร้างเสริมการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนให้เป็นไปตามนโยบายของจังหวัดอุบลราชธานีในการส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว รวมทั้งนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อยกระดับการค้าการลงทุนระหว่างไทยและลาว รวมทั้งยังเป็นทางส่งสินค้าผ่านประเทศลาวไปเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ซึ่งทำให้ทั้ง 2 ประเทศได้ประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ใช้วิธีเลือกโดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposive sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ตามแนวคิด จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีข้อมูลระดับลึก (information-rich cases) มีประสบการณ์และครอบคลุมความหลากหลายในประชากร (ชาย โพธิ์สีตา, 2547: 125-131) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ขั้นแรกลงพื้นที่เพื่อสำรวจและสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดน ด่านถาวรบ้านปากแซง โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ (เจ้าหน้าที่ศุลกากร, บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล) นักลงทุน นักธุรกิจ นักการค้า (Traders) กลุ่มผู้บริโภคร (ลูกค้า) รวมจำนวน 20 คน ขั้นตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่การจัดการธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการที่เหมาะสมในพื้นที่การค้าชายแดน ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลได้ (Roscoe, 1969; กรณีที่ประชากรมีจำนวนไม่แน่นอน) โดยทำการสำรวจทั้งในกลุ่มของคนในท้องถิ่น นักลงทุน นักธุรกิจ นักการค้า (Traders) เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนหรือภาคประชาสังคม กลุ่มผู้บริโภคร (ลูกค้า) และนักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการ โดยการสุ่มอย่างง่าย ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในอนาคต โดยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้มีส่วนได้เสียจากภาครัฐ ภาคเอกชน นักลงทุน นักธุรกิจ นักการค้า หอการค้าจังหวัด ผู้ประกอบการประชาชนและองค์กรท้องถิ่น รวมจำนวน 15 คน เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 สภาพปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดน ด้านถาวรบ้านปากแซง ขอบเขตเนื้อหาการศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายรัฐและงบประมาณ ด้านบริหารจัดการ ด้านผังเมืองและผังเฉพาะ ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านระเบียบกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.2 รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนบ้านปากแซงเพื่อส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มีเนื้อหาขอบเขตการศึกษา 1) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน 2) ด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม การคมนาคมและการจราจร และ 4) ด้านความมั่นคง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) มีการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและกึ่งโครงสร้าง การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม (Focused group interviews) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ให้คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหาของแบบสอบถาม และนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา นำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการพิจารณาความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของเครื่องมือตามวัตถุประสงค์

5. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการวิจัย โดยนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย

5.2 จัดทำแบบการสัมภาษณ์ แบบการสนทนากลุ่ม และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการพิจารณาความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของเครื่องมือตามวัตถุประสงค์

5.3 นัดหมายผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสังเกต สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสารและสนทนากลุ่ม

1) ด้านนโยบายรัฐและงบประมาณ ปัญหาในการขับเคลื่อนของแผนงานหรือนโยบายรัฐต่อการค้าชายแดนบ้านปากแซงยังล่าช้าและไม่ชัดเจน ขาดงบประมาณที่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง สปป. ลาว

เป็นด่านท้องถิ่นประเพณี ฝั่งไทยเป็นจุดผ่านแดนถาวร นโยบายรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นไม่สอดคล้องกัน ปัญหาความล่าช้า และมีอุปสรรคจากสภาพภูมิประเทศ

2) **ด้านบริหารจัดการ** ปัญหาการจัดระเบียบการค้าชายแดนที่ไม่เป็นระบบ ขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการผ่านแดนที่ยุ่งยาก ไม่มีกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจนและขาดงบประมาณที่เพียงพอดำเนินการ เกิดการค้าชายแดนที่ผิดกฎหมาย การบริหารยังขาดความร่วมมือระหว่างประเทศและหน่วยงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3) **ด้านผังเมืองและผังเฉพาะเขตการค้า** ด้านปากแขงอยู่ติดริมแม่น้ำโขง การจัดผังเมืองเป็นผังเมืองในรูปแบบดั้งเดิมไม่ได้มีการจัดโซนพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัว การจัดผังไม่เป็นระบบ ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการวางโครงสร้างผังเมืองกับผังเฉพาะเขตการค้าให้สัมพันธ์เอื้อต่อการพัฒนาด้านการค้าชายแดน ไม่มีผังพื้นที่เฉพาะ ไม่มีการทำโซนนิ่งผังขายของร้านค้า เป็นเพียงขายของไม่มีการก่อสร้างแบบมาตรฐาน

4) **ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของด่าน** ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับประมาณจากรัฐบาล การขนส่งสินค้าข้ามฝั่งจากไทยไป สปป.ลาว หรือ สปป.ลาว มาไทย ใช้แพขนานยนต์ของเอกชน ระบบการตรวจไม่มีความพร้อม ระบบทางกายภาพ ระบบสาธารณสุขโรค ระบบการคมนาคมและเส้นทางคมนาคมไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการค้าชายแดน

5) **ด้านระเบียบกฎหมาย** การประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ทั่วถึง การตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว ไม่มีความสัมพันธ์เท่าที่ควร การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศเกิดความสับสนและยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลง มาตรการ ถูกจำกัดด้วยอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น มาตรการผ่อนปรน ความแตกต่างในด้านกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติประเพณี วัฒนธรรม และนโยบายของทั้งสองประเทศส่งผลนโยบายของรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นตามแนวชายแดน อยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบการค้าสู่ระบบสากล ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบอยู่เสมอ

6) **ด้านเศรษฐกิจ** กำลังซื้อของ สปป.ลาว ความแตกต่างของรายได้ต่อหัวของประชาชนไทยและ สปป.ลาว แตกต่างกันมาก จำกัดด้วยขนาดตลาด เนื่องจาก สปป.ลาว มีประชากร 7 ล้านคน การซื้อขายและชำระเงินใช้ระบบเงินสด การค้าส่วนใหญ่เป็นการค้ารายย่อย ระบบธนาคารพาณิชย์ไม่มีการรองรับประกอบธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ คู่ค้าหรือนักลงทุนอาจเกิดความเสี่ยงต่อการลงทุน

7) **ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม** ปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าข้ามแดนผิดกฎหมาย ปัญหาการปรับใช้กฎหมายในการจัดการชายแดนร่วมกันให้สอดคล้องกับความตกลงในระดับอาเซียนและในระดับสากลขององค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ การเปิดด่านการค้าชายแดนจะทำให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านไม่มีที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินเพราะขายที่ดินให้แก่ชาวจีน ส่งผลต่อการรุกไล่ตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการเพาะปลูกหรือเข้าไปยึดครองพื้นที่ป่าโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของสิ่งแวดล้อมและกระทบถึงทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

2. รูปแบบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง

รูปแบบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ ค่าเฉลี่ย 4.42 รองลงมา คือ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 4.32 ด้านบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน ค่าเฉลี่ย 4.23 และด้านความมั่นคง ค่าเฉลี่ย 4.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 1) จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม เห็นสอดคล้องกันและเน้นในรูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง ควรพัฒนา 1) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การคมนาคมและการจราจร การรักษาความสะอาด การรักษาความปลอดภัย การจัดผังเมือง การพัฒนาภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายกฎระเบียบ มาตรการที่เหมาะสมต่อการสร้างเสริมการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนและส่งเสริมการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และการประชาสัมพันธ์ 3) ด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ โดยการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดน ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ การพัฒนาการค้าโดยหน่วยงานรัฐบาล การพัฒนาด้านการค้าสู่ระดับสากล การกระตุ้นการลงทุนการค้าชายแดน และการส่งเสริมการเข้าไปลงทุนในประเทศ สปป.ลาว 4) ด้านความมั่นคง ได้แก่ ภาครัฐและภาคประชาชนช่วยกันเฝ้าระวังในเงื่อนไขการใช้พื้นที่ ป้องกันการลักลอบค้าของผิดกฎหมาย ยาเสพติด แรงงานเถื่อน และการเล็งภาษี ควรให้ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดการและรับผิดชอบในการดูแลตลาดการค้าชายแดน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง

การพัฒนาพื้นที่ชายแดน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	แปลผล/ลำดับ
1. ด้านบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน	4.23	0.643	มาก 3
2. ด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ	4.42	0.692	มาก 1
3. ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	4.32	0.675	มาก 2
4. ด้านความมั่นคง	4.15	0.614	มาก 4
รวม	4.28	0.662	มาก

การสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง จำแนกเป็นรายด้าน

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

1. ด้านบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง ในด้านบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายระเบียบ มาตรการที่เหมาะสมต่อการสร้างเสริมการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนและส่งเสริมการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 4.38 รองลงมา คือ หน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมของพื้นที่เพื่อบริการสาธารณะ เช่น ระบบสาธารณูปโภค ถนน การขนส่ง ไฟฟ้า ประปา การให้บริการของภาครัฐในส่วนต่าง ๆ เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้รับบริการ ค่าเฉลี่ย 4.37 ควรจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือหรือคุ้มครองผู้บริโภคบริการแก่ลูกค้า (ผู้ซื้อ) และนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนค่าเฉลี่ย 4.35 ตามลำดับ

2. ด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง ในด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 4.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก ควรมีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในแผนแม่บทการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนปากแซงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมา ต้องให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศกระทรวงให้แก่ประชาชนทั้งสองประเทศทราบอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 4.55 ควรให้มีการจัดทำแผนการตลาดการค้าชายแดนปากแซงแบบบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งแบบระยะสั้น และระยะยาว ค่าเฉลี่ย 4.54 ตามลำดับ

3. ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง ในด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก ควรมีการจัดทำเส้นทางคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ซื้อ/นักท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.58 ควรมีการจัดผังเมือง การออกแบบและจัดโซนการพัฒนา เขตที่พักอาศัย เขตการค้าและบริการที่ไม่เป็นการสร้างอุปสรรคทางการค้า ค่าเฉลี่ย 4.45 ควรพัฒนาปรับปรุงตลาดการค้าชายแดนปากแซงให้มีระบบมาตรฐานพร้อมให้บริการกับผู้ซื้อและนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.35 ตามลำดับ

4. ด้านความมั่นคง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก ควรจัดระบบดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้รับผิดชอบในการเก็บขยะ การบำบัดน้ำเสีย การดูแลรักษาสภาพป่าไม้บริเวณตลาดการค้าชายแดน ค่าเฉลี่ย 4.36 รองลงมา วางระบบการจัดการขยะ สถานที่จัดการขยะ การสร้างเตาเผาขยะหรือที่ฝังกลบขยะมูลฝอย ค่าเฉลี่ย 4.32 การเข้ามาของแรงงานเถื่อนมีผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดนในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 4.29 ตามลำดับ

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2025.25>

5. ข้อเสนอแนะนโยบายต่อภาครัฐในการสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ ด้านงบประมาณและการเข้าหาแหล่งทุน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านที่ตั้งและการจัดระเบียบพื้นที่ ด้านพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านของทักษะบุคลากรและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก รัฐควรมีนโยบายจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักเพื่อประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนทั้งสองฝั่งร่วมกันให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพปัญหาอุปสรรคการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์เอกสาร และสนทนากลุ่ม จำแนกในรายประเด็น 1) ด้านนโยบายรัฐและงบประมาณ 2) ด้านบริหารจัดการ 3) ด้านผังเมืองและผังเฉพาะ 4) ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 5) ด้านกฎหมาย 6) ด้านเศรษฐกิจ และ 7) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย คำยอด (2558) วิจัยเรื่องจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) : ศึกษาจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการค้าตามจุดผ่อนปรนชายแดน 1) ด้านงบประมาณในการลงทุน 2) ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ 3) ด้านการขนส่งสินค้า 4) ด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วมภาครัฐและเอกชนต่อการพัฒนาการค้าชายแดน 5) ด้านข้อมูลเรื่องของการค้าชายแดน และ 6) ด้านความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมการค้าชายแดน ขาดความพร้อมอีกหลายด้านที่จะเตรียมการเพื่อเป็นจุดผ่อนปรนถาวรต่อไป

2. รูปแบบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง พบว่า ส่วนใหญ่โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เห็นด้วยเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน และด้านความมั่นคง ตามลำดับ สำหรับรูปแบบการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการค้าชายแดน เสนอด้านส่งเสริมการลงทุน โดยออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน นโยบายลดหย่อนอัตราภาษีอากร และพัฒนาระบบกลไกการตลาด ด้านบริหารจัดการ โดยพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ตั้งศูนย์บริการการลงทุน ระบบการกำกับติดตามมอบอำนาจการบริหารให้องค์กรท้องถิ่น ศึกษาผลกระทบ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้เครื่องจักรที่ทันสมัย โฆษณาประชาสัมพันธ์การลงทุน ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาเส้นทางคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ กำหนดโซนเขตเศรษฐกิจ กำหนดแผนแม่บท ลงทุนด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ปรับปรุงภูมิทัศน์และโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความมั่นคง ความร่วมมือระหว่างสองประเทศ การดำเนินการตามมาตรการความมั่นคงของชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยง สุนทอน ชาตรีศิริสวัสดิ์ และแดนวิชัย สายรักษา (2561) วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการส่งเสริมการค้าการลงทุนของเขต



เศรษฐกิจพิเศษวังเต่า-โพนทอง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่า รูปแบบการพัฒนาการส่งเสริมการค้าการลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษวังเต่า-โพนทอง เป็นระบบและกลไกด้านนโยบายลดหย่อนอัตราภาษีอากร สร้างโรงผลิตไฟฟ้าพลังสูงในพื้นที่ ตั้งศูนย์บริการการลงทุน ระบบกำกับติดตามออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน พัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร มอบอำนาจการบริหาร พัฒนาเส้นทางคมนาคม กำหนดแผนแม่บท ร่วมลงทุนด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ให้สิทธิสัมปทานเช่าที่ดิน ยกเว้นอากรแก่นักลงทุนชาวต่างชาติ โฆษณาประชาสัมพันธ์การลงทุน พัฒนาระบบโลจิสติกส์ กำหนดโซนในเขตเศรษฐกิจ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสวัสดิการและความก้าวหน้าบุคลากร ปรับปรุงภูมิทัศน์และโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยและพัฒนาระบบกลไกการตลาด

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

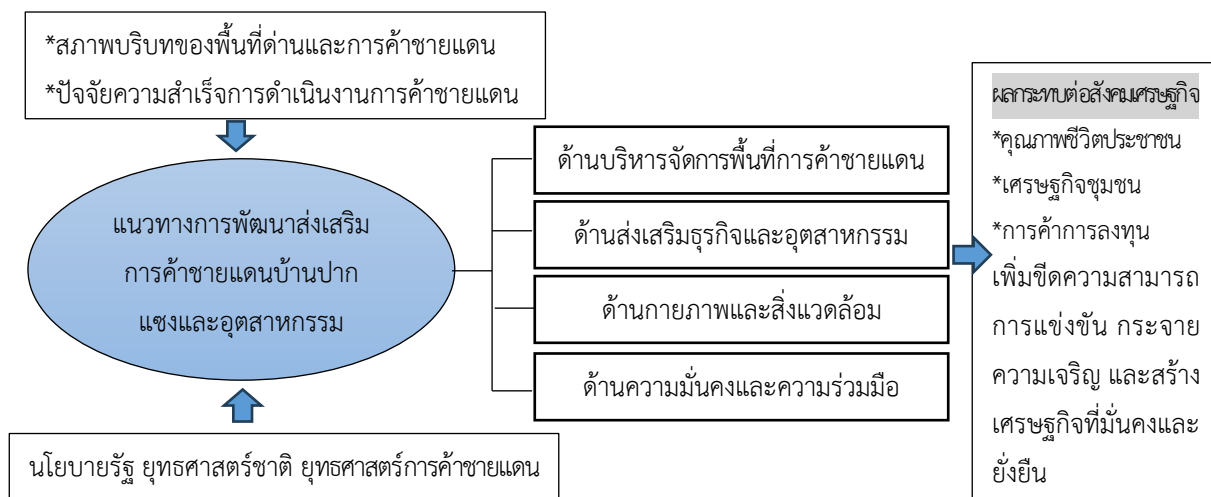
นโยบายรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์การค้าชายแดน เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างความร่วมมือในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ชายแดนในการพัฒนาส่งเสริมการค้าชายแดนและอุตสาหกรรมบริการ เป็นช่องทางในการกระจายสินค้าและบริการไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศชาติมี ควรมีการศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่อย่างละเอียดและลึกซึ้ง ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เพราะเมื่อหากมีการเปิดด่านการค้าชายแดนเชื่อมระหว่าง 2 ฝั่งไทย-ลาวแล้ว กลุ่มคนที่จะได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ในกลุ่มแรกคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งผู้ค้าและผู้ประกอบการ ดังนั้นหน่วยงานทั้งองค์การภาครัฐและเอกชนหรือหอการค้าจังหวัดจึงควรมีการศึกษาอย่างรอบคอบและรัดกุม โดยแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนบ้านปากแซงและอุตสาหกรรมบริการ มีหลักการสำคัญ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการพื้นที่การค้าชายแดน 2) การส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ 3) ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความมั่นคงและความร่วมมือ ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อสังคมเศรษฐกิจ ได้แก่ คุณภาพชีวิตประชาชน เศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกระจายความเจริญ และสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน ทั้งนี้องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้ แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการค้าชายแดนและอุตสาหกรรมบริการเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจยั่งยืน สามารถเขียนความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ดังนี้

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>



ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการค้าชายแดนและอุตสาหกรรมบริการเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจยั่งยืน
ที่มา : จิรศักดิ์ บางท่าไม้ (2567)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาด้านการค้าชายแดนเพื่อส่งเสริมการลงทุน จะต้องอาศัยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลความพึงพอใจและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และข้อมูลแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายแดนจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ชายแดน บนพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปพร้อมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลากลาง กระทรวงการคลัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

1.1 มาตรการในการผูกความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ รวมถึงการสนับสนุนการอำนวยความสะดวก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงสนับสนุนการท่องเที่ยว การลงทุนที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ การหารือระหว่าง 2 ประเทศ เพื่อความชัดเจนของกฎระเบียบให้มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เชื่อมโยงกับโครงข่ายการคมนาคมขนส่งหลัก ตลาด และแหล่งวัตถุดิบ

1.2 มาตรการในการให้ความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการค้าการลงทุน ทั้งด้านการสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในท้องถิ่น สินค้า SMEs รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวชายแดนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นรั้วบ้านที่เข้มแข็งไม่ถูกเอาเปรียบ สินค้าท้องถิ่นได้รับการเพิ่มมูลค่า มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น ประชาชนมีเศรษฐกิจดีขึ้น เกิดการพัฒนาการค้าชายแดนอย่างยั่งยืน

1.3 มาตรการในการพัฒนาการค้าชายแดนที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ การใช้พื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อลดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่โดยการทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟัง

Citation : Bangtamai, J. (2025). The Border of Area Development Model to Promote the Service Industry and Border



Trade in Ban Pak Saeng, Na Tan district, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(2), 77 - 96. <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

ความคิดเห็น (public hearing) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็น ก่อนที่จะสรุปและนำไปปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาทบทวนนโยบายการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง เพื่อนำมาประกอบการกำหนดแผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดน

2.2 การศึกษาถึงผลกระทบการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง

2.3 ปัจจัยที่ส่งต่อการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนด้านถาวรบ้านปากแซง

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการค้าต่างประเทศ. (2563). *คำนิยามที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย*.

<https://www.dft.go.th/bts/bts-trader>

กรมการค้าต่างประเทศ. (2565). *รายงานภาพรวมสถิติการค้าชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2564*. <https://www.dft.moc.go.th>

กรมการค้าต่างประเทศ. (2565). *โครงการขยายการค้าการลงทุนชายแดนและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของ กรมการค้าต่างประเทศ*. <https://www.ditp.go.th>

กรมประชาสัมพันธ์. (2568). *ความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย*.

<https://www.pr4.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/363683>

จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2567). *รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้า ชายแดนบ้านปากแซง อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี*.

ชาย โปธิสิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. อัมรินทร์พรินตึง แอนด์พับลิชชิง.

เทพารักษ์ สุริผาย, และ ลำปาง แม่นมาตย์. (2561). *บทบาทการค้าชายแดนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร*. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(1), 153–176.

ธวัชชัย ค่ายอด. (2558). *จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC): กรณีศึกษาจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี* [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].

บุญยง สุนทอน, ชาตรี ศิริสวัสดิ์, และ แดนวิชัย สายรักษา. (2561). *รูปแบบการพัฒนาการส่งเสริมการค้า การลงทุนของเขตเศรษฐกิจพิเศษวังเต่า-โพ้นทอง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว*. *วารสารช่อพะยอม*, 29(2), 267–274.

Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). *รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ*



นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(2), 77 – 96.

<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>

- สุรพล ชาเสน. (2563). แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่จุดผ่อนปรน (ด่านประเพณี) ชายแดนไทย-ลาว: กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(1), 217-231.
- สุเทพ นิมสาย. (2558). ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนและสังคมเมืองชายแดนในเขตภาคเหนือต่อนโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาเมืองชายแดนจังหวัดเชียงรายและจังหวัดตาก. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลพะลาน. (2564). รายงานประจำปี 2564. สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลพะลาน.
- Roscoe, J. I. (1969). *Fundamental research statistic for the behavioral sciences*. Holt, Rinehart and Winston, Inc.



Citation : จิรศักดิ์ บางท่าไม้. (2568). รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและการค้าชายแดนบ้านปากแซง อำเภอ
นาตาล จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(2), 77 – 96.



<https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2025.25>